

STILLE HJERTE

SJÆLLANDS
LÆRING**TÆTER**

LÆRINGSMATERIALE

FOR GYMNASIALE UNGDOMSUDDANNELSER

Stille Hjerte

Frit efter **BILLE AUGUSTS** film

BAG FORESTILLINGEN

MANUSKRIPT: VIBEKE WREDE

– FRIT EFTER CHRISTIAN TORPES FILMMANUSKRIPT TIL BILLE AUGUSTS SPILLEFILM (2014)

INSTRUKTION: VIBEKE WREDE

MEDVIRKENDE: PIA JONDAL, HENRIK JANDORF, GUNVOR REYNBERG,
JOACHIM KUBEL, SOFIE TOPP CHRISTENSEN, CARLA MALLING AGGER, BRIAN
KRISTENSEN,
IDA MICALLA NIELSEN

SCENOGRAFI OG KOSTUMER: MARIANNE NIELSON

SKRÆDDER: HELLE BIRKHOLM

REKVISITØR: MIA BREDSDORFF

SCENEMESTER: SONNY OEFTIGER

LYDTEKNIK: JAKOB PØRTNER

LYSTEKNIK: ELROY VILLUMSEN

AFVIKLING: MIA BREDSDORFF OG ELROY VILLUMSEN

FORESTILLINGSLEDER: MIA BREDSDORFF

PRODUKTIONSLEDER: JAKOB PØRTNER

INSTRUKTØRASSISTENT: CAMILLA BERGHOLT

LÆRINGSMATERIALE: LOTTE THULSTRUP

PRODUCENT: KRISTOFFER MØLLER HANSEN

KONCEPT OG IDÉUDVIKLING: PETER THIEME

PRODUCERET AF SJÆLLANDS TEATER I EFTERÅRET 2026

teateriskolen.dk | sjællandsteater.dk

LÆRINGSMATERIALE TIL STILLE HJERTE

Til brug på ungdomsuddannelser

INDHOLD

FØR FORESTILLINGEN

KÆRE ELEVER OG KÆRE LÆRERE
HANDLINGEN KORT FORTALT
KARAKTERERNE
AT VÆRE PUBLIKUM
REMEDIERING FRA SPILLEFILM TIL SCENISK DRAMA
TEATRALE OPMÆRKSOMHEDSPUNKTER: RUM - FIGUR – FORLØB
TO SCENER - TEKSTUDRAG – ØVELSER - READING OG SPIL

UNDER FORESTILLINGEN

OBSERVATIONSPUNKTER TIL FORTÆLLING OG TEMATIK
OBSERVATIONSPUNKTER TIL FORESTILLINGEN SOM TEATER

EFTER FORESTILLINGEN

OBSERVERENDE AKTIVITETER

DELING AF TEATEROplevelSEN
OplevelSEN AF FORESTILLINGS FORTÆLLING OG TEMATIK
OplevelSEN AF FORESTILLINGEN SOM TEATER

ANALYSERENDE AKTIVITETER

ANMELDELSE AF FORESTILLING
KARAKTERANALYSE: DEN VARME STOL
KARAKTERANALYSE: UNDERTEKST
TEMATISK ANALYSE

REFLEKRENDE OG PERSPEKTIVERENDE AKTIVITETER

DEMOKRATISK SAMTALE – ER DET ET TABU AT TALE OM DØDEN?
SELMORD VS. AKTIV DØDSHJÆLP

FØR FORESTILLINGEN

Kære elever og kære lærere

I skal snart i teatret og se et drama om både livet og døden på en skæbnesvanger dag i en helt almindelig familie.

Kan man selv bestemme sin egen død? Det spørger forestillingen om. For det har forestillingens hovedkarakter, Esther, besluttet.

Det kan umiddelbart lyde som meget alvorsfuldt teater, men scenerne rummer også humor, og nogle bliver helt absurde og vilde.

Vi har på Sjællands Teater samlet et inspirationsmateriale, der kan bruges før, under og efter forestillingen.

God fornøjelse med oplevelsen og det tilhørende faglige arbejde.

***Hvis du har tanker om selvmord, så ring til LIVSLINIEN
på telefon 70 201 201 eller skriv til chatten på livslinien.dk.
Det er gratis og anonymt.***

HANDLINGEN KORT FORTALT

En sommerdag i et hus ved vandet møder vi ægteparret Esther og Poul, der er i gang med at lave den store julemiddag til deres familie.

Alle sejl bliver sat for at skabe den rigtige julehygge, det er Esthers ønske på sin sidste dag. For når festen er forbi, har Esther besluttet at forlade livet. Hun lider af den uhelbredelige sygdom ALS.

Scenen er sat, ægteparret er i færd med at dække bordet: Lysene tændes, anden dufter fra ovnen, kartoflerne og rødkålen koger, de to døtre med mand, barn og kæreste ankommer samt Esthers gamle veninde.

Men stemningen er anspændt. Barnebarnet Josefine prikker hul og spørger lige ud af posen:

JOSEPHINE: *"Hvorfor skal vi holde jul midt om sommeren?"*

ESTHER: ... *"Fordi vi ikke kommer til at fejre jul sammen".*

Esthers valg om at afslutte sit liv er især svært at acceptere for de to døtre Heidi og Sanne. Det bliver en dag under et helt særligt pres. Hele familien har efter mange samtaler sagt ja til Esthers ønske.

Men tvivlen bobler hele tiden op, alle er hudløse, gamle konflikter i familien og hos de unge par dukker op og hemmeligheder afsløres.

KARAKTERERNE

ESTHER

Gift med Poul

Spilles af Pia Jondal

POUL

Gift med Esther

Praktiserende læge

Spilles af Henrik Jandorff

MICHAEL

Gift med Heidi og far til Josefine

Spilles af Brian Kristensen

DENNIS

Kæreste med Sanne

Spilles af Joachim Kubel

LISBETH

*Veninde med Esther
gennem mange år*
**Spilles af Gunvor
Reynberg**

HEIDI, Poul og Esthers ældste datter
Spilles af Sofie Topp Christensen

SANNE, Poul og Esthers yngste datter
Spilles af Carla Malling Agger

JOSEPHINE, 14 år, datter af Heidi og Michael
Spilles af Ida Micalla Nielsen

AT VÆRE PUBLIKUM

Som publikum dumper vi direkte ned i forberedelserne til en usædvanlig juleaften. Det er en helt særlig dramatisk situation. Alt skal være rigtigt denne aften. Men det er det ikke: Juletræet står skævt og er af plastic, anden er ikke færdig til tiden...

Familien opfører et ritual, en slags forestilling om jul midt om sommeren, men det halter hele tiden. Alle forsøger at skabe den rigtige hygge ved at 'opføre den rituelle jul'. Men illusionen krakelerer, for det er endegyldigt Esthers sidste aften. Det gør aftenen så sårbar for alle. Og absurd.

Vi ser det dækkede julebord, køkkenet i baggrunden – alt virker realistisk, og anden dufter rent faktisk og kartoflerne damper.

Familien ankommer, det er LIVE. Sanserne er der skruet op for, for vi oplever også lugten og duften fra anden, dampen fra kartoflerne, der brases og koges på scenen. Alt det der vækker minder om jul.

Alle teaterforestillinger er baseret på, at den særlige relation, mellem skuespillerne på scenen og publikum i salen, skal blive levende. At vi som publikum spændt og intenst skal følge med i scenefortællingen. Vi skal med hoved og krop leve med i karakterernes op og nedture. Vi skal opleve, at det, der fortælles fra scenen, er troværdigt.

Vi skal engageres, leve med og gerne blive klogere. Det hedder med et teaterord dramaturgi.

REMEDIERING FRA SPILLEFILM TIL SCENISK DRAMA

Forestillingen er delt i to akter og minder på mange måder om kendt naturalistisk teater centreret om en særlig situation. Alle dilemmaer og konflikter, som hovedpersonerne gennemlever, kan vi leve os ind i, de er realistiske.

Men som publikum mærker man også at noget er anderledes, nogle spor fra filmen bagved.

Samtalen springer lynhurtigt fra den ene side af scenen til den anden, ordene kan blive hængende uafsluttede i luften, dialoger afsluttes ikke helt, ligesom stemningen kan skifte på et splitsekund.

Det minder om filmens dramaturgi, hvor der hurtigt krydsklippes mellem karakterer og samtaler.

Når man omsætter et filmmanuskript til teaterscenen, kalder man det *remediering*. Begrebet 'remediering' dækker over, at en fortælling kreativt overføres fra et medie til et andet: fra roman til film, eller fra film/ TV-serie til musical.

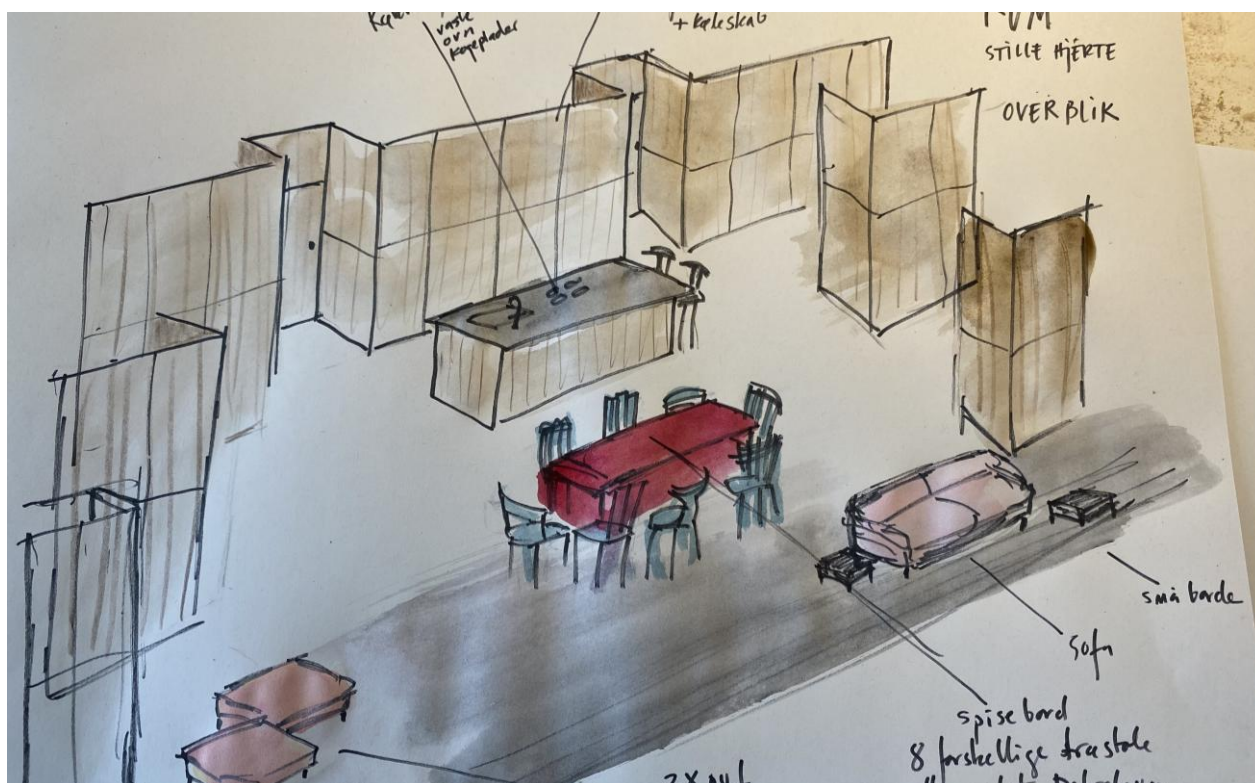
TEATRALE OPMÆRKSOMHEDSPUNKTER

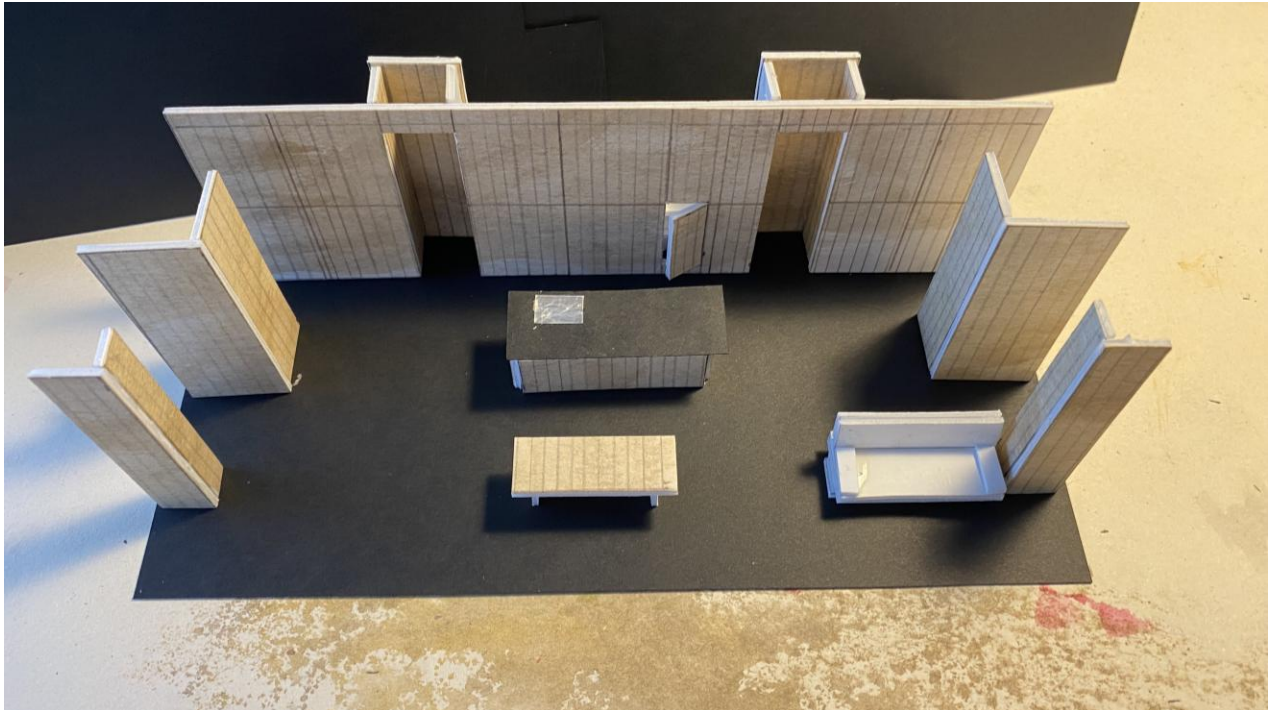
RUM

Illusionen af rummet etableres i en teaterforestilling ved hjælp af *scenografien, lyset, lyden*.

Marianne Nilsson, scenografen på denne forestilling, skaber det visuelle udtryk i forestillingen med et billede af et traditionelt julebord, hun er meddigtende i forhold til stykkets indhold. Farverne er valgt præcist ud. Julefarver dominerer, stolene er julegrønne, kaffekopperne matcher. Vi genkender stedet som publikum, det kunne være hvor som helst i Danmark. Alligevel er det iscenesat. Man kunne kalde det hyperrealisme.

Se på modelskitserne til scenografien herunder. Læg mærke til de praktiske behov - ind og udgange – og forskellige spilleområder

FIGUR

Skuespilleren samarbejder i det psykologiske, realistiske drama med instruktøren om at gøre sin figur så overbevisende og troværdig som mulig – altså en **karakter**.

Karakteren er en psykologisk kompleks figur, der udvikler sig gennem forestillingen og viser mange sider af sig selv. Skuespillerne forsøger at fremstille deres figurer så levende og nuanceret som muligt.

Instruktøren arbejder med samspillet, for at få sin forestillingsidé frem. Det er vigtigt at reaktionerne mellem spillerne, både fysiske, stemmemæssige og blikkene hele tiden opfattes som ægte og mulige. Det hele fastlægges i et arrangement i løbet af prøveprocessen.

FORLØB

I *Stille Hjerter* dumper vi lige ned midt i en fortættet og anspændt situation, in media res kalder man det. Vi ved ikke hvad der er gået forud, vi kender ikke Esthers tilstand og hvordan hun har truffet sin beslutning om at dø.

Replikkerne og ikke mindst de fysiske handlinger afslører lidt efter lidt, hvad der skaber dramaet i familien.

Historien fortælles ud fra den **lineære dramaturgi** med en begyndelse, en midte og en afslutning, men griber af og til med replikkerne tilbage i familiens fælles historie, som man også kender fra det klassiske naturalistiske drama.

TO SCENER

Vi har trukket to tekstuddrag fra Vibeke Wredes manuskript frem:

Første klip er to scener fra starten af 1. akt: *Vi møder Poul og Esther, så ankommer Heidi, Michael og Josefine.*

Andet klip er et uddrag af 2. akt: *Familien samles til desserten, alle er til stede.*

Bemærk, at der kan komme mindre ændringer i replikkerne i løbet af prøveprocessen.

Fordel rollerne mellem jer og læs scenerne højt. Giv jer god tid.

Undersøg hvad de siger? Hvad er der på spil?

Hvordan er stemningen? Hvad er deres reaktioner?

Hvad er underteksten i begge situationer? Hvad er motivationen?

Er det en egentlig undertekst eller har replikkerne dobbeltbetydning?

Prøv så at spille de to scener med bevægelse og stemmen og leg med stemningen og motivationen.

Hvordan skifter stemningen i 2. akt og i måden de taler på?

Saml op i fællesskab ud fra reading, om mulige temaer og hvilke modsætninger og konflikter I mener, der kan være på spil i familien?

Hvad forventer du dig, når du skal se en teaterforestilling, der handler om uhelbredelig sygdom og afslutning af livet? Skriv fem punkter ned – del med sidemand.

FØRSTE TEKSTUDDRAG:

1. AKT

Handlingen udspiller sig i Esther og Pouls hus tæt ved vandet.

Scenen starter med at POUL går og laver mad (lys). BLACKBIRD SPILLER I BAGGRUNDEN.

(POUL tager fat i elkedlen og hælder varmt vand på mandlerne. Han smager på risalamanden med en ske og hælder vanilje i, rører i det med en slev. Han tager risalamanden ud til pantryet i KS. Tjekker så til anden.)

MUSIKKEN FADER

POUL: Nu mangler anden en lille time. Passer det ikke meget godt? Er du vågen?

(POUL kigger mod ESTHER. Går hen til hende, så køkkenø.)

ESTHER: *(udefra)* Ja, jeg kommer.

POUL: Her, lad mig hjælpe.

ESTHER: Jeg kan godt selv. *(Hun kan ikke selv åbne døren)* Jeg kan godt selv.

(ESTHER følger med ind - går forbi køkkenø til højre og kigger på bordet.)

POUL: Undskyld. Der er kaffe.

ESTHER: Hvad er klokken?

POUL: Lidt i fire. *(POUL går tilbage mod køleskabet og henter rødkålen, sætter risalamande ind.)*

ESTHER: Så må de også snart være her.

POUL: Er du klar?

ESTHER: Det tror jeg. *(ESTHER går ned mod bordet- sætter sig for bordenden DS.)*

POUL: Blev du færdig med bordet? *(POUL stiller rødkålen brat på skærebrættet på køkkenøen.)*

(Går hen til bord- kigger på bord sammen.)

ESTHER: Det er dækket i hvert fald. Der mangler lys. *(Sætter sig.)*

POUL: Det skal jeg nok gøre. *(Henter lys fra køkkenø. Putter hvide lys i stagerne.)* Noget andet jeg kan gøre for dig?

ESTHER: *(Om lysene)* Tag de røde. *(POUL tager de hvide lys fra bordet, sætter så røde i først fra KS så til DS ned til ESTHER for bordenden.)* Jeg kan nu bedre lide stearinlys.

POUL: Men det kan du ikke tåle.

ESTHER: Nårh, nej. Er du klar?

POUL: Er man nogensinde det? *(Han går hen til ESTHER.)*

ESTHER: Prøv at slappe af. *(ESTHER lægger hånd på POUL.)*

POUL: Måske skulle jeg tage et par af dine dråber. *(POUL lægger hånd på ESTHER.)*

ESTHER: *(Om plastikjuletræet, der er sat forkert sammen.)* Hvor har du fået det fra? Ser det ikke mærkeligt ud? *(POUL går bag om køkkenø ved DS.)*

LYDE AF BIL UDENFOR, DØRE SMÆKKER

(MICHAEL, JOSEPHINE, HEIDI ankommer- hoveddør KS.)

MICHAEL, JOSEPHINE OG HEIDI: KUKUK/ JUHU

(MICHAEL går bagom køkkenø og giver POUL hånden, Jos følger med og krammer. HEIDI går hen til ESTHER, og hun rejser sig og de krammer, går efter til køkkenø og krammer POUL. MICHAEL går hen og krammer E og Jos kommer efter og krammer- ESTHER sætter sig ned.)

HEIDI: Hej, Mor.

ESTHER: Velkommen. Kom. *(De omfavner hinanden.)*

HEIDI: Hej, Far. Hvordan går det?

JOSEPHINE: Hvorfor er der pyntet op til jul?

(MICHAEL og JOSEPHINE går hen til juletræet (der ikke er samlet) - MICHAEL kigger på træet, opgiver og går så hen bag køkkenøen og får et glas cognac og skåler med POUL. JOSEPHINE begynder at samle træet.)

HEIDI: Josephine!

MICHAEL: Nej, hvor her dufter godt.

HEIDI: Rolig, Michael.

MICHAEL: Ville vi ikke gerne have, at det var afslappet?

HEIDI: *(Om gaven)* Det er bare en lille værtinde-ting.

(HEIDI går hen med gave til ESTHER. MICHAEL går med.)

ESTHER: Det havde du altså ikke behøvet.

HEIDI: Jeg kan lige klippe båndet...

(HEIDI prøver at hjælpe, men ESTHER vil selv- men slås lidt med det.)

ESTHER: Det er fint, jeg kan klare det.

ANDET TEKSTUDDRAG: Familien samles igen til desserten, alle er til stede (Esther, Poul, Heidi, Josephine, Lisbeth og Dennis har replikker.)

ESTHER: Ja, du må. Skænker du op, Poul?

JOSEPHINE: Jeg kan altså godt selv. *(Tager flasken.)*

ESTHER: Se, lige mit barnebarn. Hun er ved at blive en voksen kvinde.

HEIDI: Hun har faktisk en lille kæreste, ikke, Josephine?

JOSEPHINE: Han er ikke lille.

HEIDI: Han er heller ikke stor. Han hedder Rasmus.

POUL: Går han i din klasse?

JOSEPHINE: Nej.

ESTHER: Er han din lærer?

JOSEPHINE: Jeg gider ikke at snakke om det.

HEIDI: Når Mormor spørger, kunne du da godt svare...

ESTHER: Det er helt fint. Vi snakker bare om noget andet.

(MICHAEL tager portvinen fra JOSEPHINE. Hun tager sin telefon frem og spiller –
MOBILSPILSLYDE)

ESTHER: *(Sidder med sin desserttallerken.)* Risalamanden ser perfekt ud. *(Skubber den fra sig. Rejser sig og sætter sig i sofaen.)*

LISBETH: *(Tager fotobogen hen til bordet og kigger på et billede af hende og ESTHER som unge.)* Se, hvor var vi to lykkelige. 89. Det må være, før I blev gift.

MICHAEL: Josephine, kom hen til bordet. **(JOSEPHINE SLUKKER SIN TELEFON, sætter sig ved bordet.)**

ESTHER: Behold det.

LISBETH: *(Snøft. Hun går.)* Jeg skal lige ud at tisse.

ESTHER: *(Pause.)* Jeg kunne ikke have bedt om et bedre sidste måltid. Tak.

DENNIS: Håber ikke, det er upassende, men jeg kunne også godt dø glad nu.

ESTHER: Det får du ikke lov til, men jeg er glad for, at du forstår mig. Skål, Dennis.

DENNIS: Skål, Esther.

HEIDI: Hvor har det været en god dag. Har det ikke?

ESTHER: Tag noget mere risalamande.

HEIDI: Jeg elsker de her asier.

DENNIS: Hedder det ikke en asiet?

HEIDI: Jo, men da Josephine var lille, kunne hun ikke sige “asiet”, så vi kalder dem “asier”.

JOSEPHINE: Ej, Mor.

MICHAEL: Sådan var det jo.

ESTHER: Du skal da tage dem med.

POUL: Ja, jeg spiser gerne af gryden.

HEIDI: Tak, Mor. Dem vil jeg være glad for. Hvis det er fint med... *(Til SANNE)* Måske kan du vælge noget andet?

SANNE: Måske kunne vi vente til Mor faktisk er død?

ESTHER: *(Til DENNIS)* Har du flere af de der joints?

DENNIS: Ja.

ESTHER: Jeg har altid gerne ville prøve.

(DENNIS ruller en joint.)

HEIDI: Mor?

ESTHER: *(Til JOSEPHINE)* Det er kun til folk, der skal dø.

(JOSEPHINE smiler.)

UNDER FORESTILLINGEN

OBSERVATIONSPUNKTER TIL FORTÆLLING OG TEMATIK

Et hovedtema i forestillingen er retten til at vælge sin egen død.

Vær opmærksom på, hvilke holdninger de forskellige karakterer udtrykker, og om de skifter i løbet af de to akter. Vælg nogle ud du/I vil følge.

Et andet hovedtema er relationer i familien.

Læg mærke til hvilke spændinger, der mellem de to søstre og deres tilknytning til forældrene, internt hos de to unge par og i forhold til husveninden Lisbeth.

Temaer og konfliktakser – fordel dem blandt jer som observationspunkter.

OBSERVATIONSPUNKTER TIL FORESTILLINGEN SOM TEATER

HOVEDKARAKTERER

Fordel nogle af hovedkaraktererne blandt jer. Læg mærke til, hvordan skuespilleren udtrykker sig (kostume, stemme, mimik, kropssprog og fysiske handlinger, tempo, blikkene, tavst spil). Hvad er særligt karakteristisk for den karakter, du iagttager? Får man indtryk af alle karakterer som levende og sammensatte mennesker?

SCENOGRAFI OG ARRANGEMENT, LYD OG LYS

Scenografien har i dag en meget stor betydning i den moderne teaterforestilling som medfortæller af handlingen.

Beskriv og karakteriser scenografien og rekvisitter. Hvilken betydning har brugen af de mange rekvisitter for jeres oplevelse? Hvordan understøttes den af lys og lyd (musik og andre lyde).

DRAMATURGI

Brug modellen om den *lineære dramaturgi* og vær opmærksom på, hvordan konfliktopbygningen udvikler sig (Eksposition – Desis – Peripeti - Lysis – Anagnorisis – Slutning).

Hvor lang tid strækker forestillingen sig over? Hvilke steder?

Hvordan er slutningen – lukkes alles tvivl ned, eller er der spørgsmål, der er ubesvarede i afslutningen? Karakteriser afslutningen.

EFTER FORESTILLINGEN OBSERVERENDE AKTIVITETER

DELING AF TEATEROPLEVELSEN

Teater foregår lige her og nu. Man kan ikke spole tilbage.

For at fastholde oplevelsen så skriv ned: Hvilket øjeblik i forestillingen husker du som det stærkeste øjeblik, vær konkret, hvad så du, hvad følte du, hvad tænkte du og forklar hvorfor. Hvad kan en teaterforestilling som *Stille Hjerter* som et foredrag eller en diskussion om samme emne ikke kan?

Del med din sidemakker.

OPLEVELSEN AF FORTÆLLING OG TEMATIK

Grupper på 4:

Start med at dele jeres oplevelser.

Dramaet er den tredje fiktive hovedgenre. Ordet drama stammer fra græsk og betyder handling. Undersøg hvordan fortællingen udfoldede sig på scenen.

Del dernæst jeres observationer om fortælling og tematik. Sammenfat hvilke overordnede tematikker, der udfoldes. Kan I måske tilføje andre tematikker / hovedkonflikter end døden og familien?

Diskuter, hvad der er forestillingens udsagn, hvad vil den sige?

Hvilke karakterer repræsenterede forskellige holdninger/ modsætninger?

Hvordan vil I karakterisere familierelationerne?

Forbered jeres bidrag, max 5 minutter til hver gruppes præsentation.

OPLEVELSEN AF FORESTILLINGEN SOM TEATER

Grupper på 4:

Start med at dele jeres oplevelser.

Del dernæst jeres observationer om hovedkarakterer, scenografien og dramaturgien:

Vælg evt. **3 karakterer** ud og beskriv deres relationer, deres interaktion, hvad de står for og den udvikling de gennemgår. Hvilke af karaktererne kunne du bedst forstå? Hvilke af karaktererne irriterede dig? Lav eventuelt en karakterbue for en eller flere.

Scenografien... fremlæg iagttagelser – hvad betyder det for oplevelsen, at den er så realistisk? Hvad er scenografen Marianne Nilssons intention?

Dramaturgien: Fremlæg jeres iagttagelser. Diskuter evt. forskelle og ligheder med det klassiske naturalistiske teater.

EFTER FORESTILLINGEN ANALYSERIENDE AKTIVITETER

ANMELSELSE

Skriftlig opgave. Vælg et medie: avis, digitalt, podcast eller socialt medie. Skriv/ udform en anmeldelse af forestillingen, hvor du både beskriver forestillingen og argumenterer for din vurdering af den.

KARAKTERANALYSE: DEN VARME STOL

I mindre grupper på holdet skal I lave interviews med nogle af de forskellige karakterer i forestillingen. Spørg efter et par indledende runder ind til deres relationer til de andre hovedkarakterer, deres overvejelser over egne handlinger og deres reaktioner på det, der sker. Prøv at nå ind til de sårbare punkter. Den interviewede skal hele tiden svare i jeg-form.

KARAKTERANALYSE: UNDERTEKST

Karakteristisk for naturalistisk dramatik er, at dialogen, replikkerne kan have masser af undertekst. Undertekst er alt det, der ikke siges direkte.

Brug tekstuddraget fra 2. akt til at analysere underteksten og de forskellige figurers motivationer og intention.

TEMATISK ANALYSE

Uddybende spørgsmål til forestillingens hovedtema – retten til at vælge sin egen død:

- Hvordan forstår I Esthers begrundelse for at vælge at dø?
- Hvordan reagerer døtrene? - Heidi – den ældste, Sanne den sårbare?
- Hvad præger det deres relation til moderen? Hvilket pres er de underlagt i den særlige situation?
- Hvad er Poul, ægtemandens holdning? Hvilken betydning har det, at han er læge?
- Hvorfor holder Esther fast i sin beslutning om at give slip?
- Josephine – hvor svær er hendes situation – kan du sætte dig ind i den?
- Hvorfor er situationen så ekstraordinær for familien? Umulig? Svær? Sorgfuld?

Brug dette lille tekstklip fra forestillingens manuskript:

2.AKT:

DENNIS: (*Til Esther*) Jeg ved godt, at I har snakket det igennem, det hele, men jeg var der jo ikke, så jeg vil bare sige, at jeg godt kan forstå dig.

ESTHER: Tak, Dennis.

(*HEIDI nikker, fjern i blikket*)

DENNIS: Det er så mærkeligt. Du er her nu og i morgen er du død. Og det ved vi godt.

ESTHER: Men jeg er her nu.

DENNIS: ER du slet ikke bange?

ESTHER: ER du?

DENNIS: Jeg skal jo ikke dø?

ESTHER: På en måde har man vel forberedt sig hele livet. Man har i hvert fald altid vidst, at det ville ske en dag. Jeg har bare ikke vidst, at jeg ville vide, hvornår det skete.

DENNIS: Er det hele forskellen? Vi andre kan bedre prøve at glemme det?

ESTHER: Du må aldrig glemme det

EFTER FORESTILLINGEN REFLEKTERENDE OG PERSPEKTIVERENDE AKTIVITETER

DEMOKRATISKE SAMTALE

Er det et tabu at tale om døden?

Start med hver især at reflektere over dette spørgsmål, skriv ned. Del dine tanker i en samtale med din sidemakker.

Det kan være svært at tale om døden. Inden jeres samtale går i gang, så vær opmærksom på, at for nogle kan det være ekstra sårbart at deltage. Respekter hinanden.

Den demokratiske samtales idé er at blive klogere. Diskussionens mål er at vinde tilslutning til eget argument.

SELMORD VS. AKTIV DØDSHJÆLP

Esther vælger at slutte sit liv på grund af den uhelbredelige sygdom ALS. Familien er bekendt med det og hendes mand Poul, der er læge, skaffer medicinen. Hendes beslutning er helt individuel.

Hvordan forstår forestillingen Esthers død?

Aktiv dødshjælp er ikke tilladt i Danmark og strafbart. Der opstår løbende en diskussion om loven skal ændres. Dyk ned i holdninger til aktiv dødshjælp i nedenstående tekster:

Jacob Birkler berører i følgende tekstuddrag en vigtig samfundsdiskussion, der ofte dukker op herhjemme: Skal vi som samfund tillade aktiv dødshjælp, eller assisteret selvmord? Jacob Birkler (f.1974) filosof med speciale i etik, formand for etisk råd 2010-2016, skriver sådan i bogen *"Lad os tale om døden"* i indledningen til kapitel 5: *"Samtalen om den gode*

død”:

”Døden er et vilkår, vi lever med. Dette vilkår er todelt, hvor vi på en gang ved, at vi skal dø, men samtidig ved vi ikke hvornår. Den første del kan vi ikke ændre på – endnu. Men den anden del, som handler om det tidspunkt, vi dør, kan vi godt ændre. Vi kan enten forkorte livet eller forsøge at forlænge livet. Vi kan forkorte livet via selvmord eller ved forskellige former for dødshjælp, og vi kan forlænge livet via en lang række behandlingsmuligheder. Til denne praksis hører en lang række etiske dilemmaer, hvortil der hører talrige argumenter (se evt. Birkler 2015). I denne sammenhæng skal det særligt handle om den måde vi taler om den gode død på, som en forkortelse eller forlængelse af livet.” (s.101 i Birkler: Lad os tale om døden).

Jacob Birkler: *Lad os tale om døden*. Gads Forlag 2024

Etisk Råd udtalte sig i 2023 på baggrund af et borgerforslag med 50.000 støtter om en eventuel tilladelse af Aktiv Dødshjælp i 2023. Flertallet i Etisk Råd afviste forslaget. Deres udtalelse kan læses her.

<https://www.etiskraad.dk/media/hkacugi5/det-etiske-raads-udtalelse-om-doedshjaelp-2023.pdf>

I en artikel ” *Staten skal ikke slå borgere ihjel, selvom de ønsker det*” argumenterer **Svend Brinkmann** (professor i psykologi og medlem af Etisk Råd) kan I finde Brinkmanns argumenter imod aktiv dødshjælp.

<https://www.altinget.dk/artikel/289926-svend-brinkmann-om-aktiv-doedshjaelp-staten-skal-ikke-slaa-borgere-ihjel-selvom-de-oensker-det>

I kan finde yderligere materiale til denne diskussion på **Etisk Råds hjemmeside**:

<https://www.etiskraad.dk/etiske-temaer/aktiv-doedshjaelp-og-doeende>

Filosoffens Podcast – Dødsbilleder og Livsfilosofier med filosof **Anders Fogh Jensen**, 10 episoder start 3. oktober 2026 (kun 2 episoder tilgængelig ved reds afslutning) 1. episode (271) om myter (Gilgamesh, Sissyfos, Odysseen ... 2.episode (272 -10.oktober) - Antikkens filosoffer (Platon, Aristoteles, stoicismen...)

Her kan I finde en filosofisk gennemgang af dødsbilleder og livsfilosofier.